

Utgivare: Beslutsstöd • Kansli

Gäller från: 2002-09-02

Antagen: KF § 122, 2002-09-02

Investeringspolicy för Karlshamns kommun

1. Inledning

Nedan följer en sammanställning och förtydligande av de regler, anvisningar och rekommendationer som berör främst anläggningstillgångarna inventarier och fastigheter. Immateriella tillgångar berörs översiktligt medan övriga anläggningstillgångar såsom värdepapper, bostadsrätter och fordringar inte berörs eftersom de inte är föremål för avskrivningar.

Syftet är att skapa enhetliga regler för investeringsredovisning och avskrivningstider.

*Ansvar*et för att bedöma vad som skall redovisas som anläggningstillgång respektive driftskostnad åvilar *beslutsattestant*.

Vid tveksamhet, kontakta alltid Beslutsstöd-Ekonomi. Underlaget är hämtat från "Referensgruppen i redovisning" och anpassat för Karlshamns kommun.

Redan anskaffade anläggningstillgångar berörs inte av ändrade avskrivningstider.

2. Redovisningsrutiner

Varje investeringsprojekt skall åsättas en *egen projektkod* i intervallet 0001 – 2999. I de flesta fall sker detta redan i budgetprocessen eller i samband med beslut om tilläggsanslag.

Om nya projektkoder för investeringar erfordras skall samråd ske med Beslutsstöd-Ekonomi.

3. Anläggningstillgång

Anläggningstillgång är en tillgång som

- är avsedd för **stadigvarande bruk**
- har en **ekonomisk livslängd överstigande tre år** och
- **inte är av ringa värde.**

Med *ringa värde* menas en total anskaffningskostnad understigande ½ basbelopp exklusive moms.

Anskaffning av tillgång med **viss varaktighet** och **visst väsentlighetsvärde** skall redovisas som en investering och får inte kostnadsföras direkt.

Hur anskaffningen finansieras, d.v.s. om investeringsbudget finns eller inte, påverkar inte bedömningen. Rätt drifts- och investeringsredovisning har betydelse för hur kommunens verksamhet förhåller sig till skatte- och taxeuttaget över tiden och för möjligheterna till jämförelser mellan kommuner.

Vid större anskaffningar i samband med att en ny verksamhet startas eller utökas, kan aktivering av tillgångar med kortare varaktighet än tre år aktualiseras, förutsatt att avskrivningstiden anpassas till detta förhållande.

4. Anskaffningsvärde

Anläggningstillgångar tas upp i bokföringen till värdet vid anskaffningstillfället. I anskaffningsvärdet skall ingå samtliga utgifter för förvärvet.

Indirekta kostnader i form av *administration och projektering* bör ingå i anskaffningsvärdet.

Utgifter för värdehöjande förbättringar av en tillgång får inräknas om de lagts ner under räkenskapsåret.

Reparations- och underhållsarbeten räknas normalt inte in i anskaffningsvärdet.

Vid förvärv av en *begagnad anläggningstillgång*, t.ex. bostadsfastighet, bör en aktivering av reparations- och underhållskostnader i vissa fall kunna godtas. Det bör då handla om ett väsentligt belopp i förhållande till anskaffningen, att arbetet utförs inom en begränsad tid efter förvärvet samt att det medför att tillgångens skick förbättras samt därigenom att värdet ökar.

Investeringar som löper över en längre tid kan påföras en ränta under byggtiden. Om aktivering av ränta medför att tillgången värderas högre än verkliga värdet skall ingen aktivering ske. Den aktiverade räntan skall motsvara de verkliga räntekostnader som skulle undvikits om inte investeringen kommit till stånd.

Av praktiska och hanteringsmässiga skäl påför Karlshamns kommun inte ränta under byggtiden för investeringsprojekt understigande 100 Mkr. Vid bokslutet pågående arbeten aktiveras, vilket innebär att avskrivningar och intern ränta påförs driftbudgeten året efter anskaffningen.

Eventuella investeringsbidrag skall reducera anläggningstillgångarnas värden.

Intäkter avseende *anslutnings- och anläggningsavgifter* rekommenderas bokföras som intäkt i resultaträkningen. Karlshamns kommun hanterar dessa som investeringsbidrag. Ekonomiska nettoeffekten är försumlig, eftersom detta inkomstslag i regel alltid motsvaras av beloppsmässigt lika stora utgifter. Som exempel kan nämnas exploateringsområden.

5. Avyttring och kassation av lös egendom

Vid avyttring och kassation av lös egendom där *värdet överstiger 1 basbelopp* krävs delegationsbeslut av kommundirektören.

Om *värdet understiger 1 basbelopp* erfordras delegationsbeslut av förvaltningschef och värden under 5 000 kr utgör verkställighet.

Vid alla avyttringar gäller affärsmässighet, d.v.s. bästa möjliga ekonomiska ersättning skall eftersträvas.

Överstiger försäljningsvärdet 1 basbelopp krävs *anbudsförfarande* och under 1 basbelopp krävs *skriftlig dokumentation*.

Intern försäljning av inventarier skall ske till *bokfört värde*.

Avyttrad eller kasserad anläggningstillgång skall rapporteras till Beslutsstöd-Ekonomi för justering i anläggningsregistret.

6. Reparation och underhåll

Reparation och underhåll, d.v.s. åtgärder som syftar till att vidmakthålla en anläggnings tekniska och funktionella status, bokförs som kostnad det år som åtgärden utförs. Hit räknas även ändringsarbeten avseende inredningen, t.ex. nya fönster- och dörröppningar och flyttning av innerväggar i samband med omdisponering av lokaler.

Vid *utbyte av en del* av en anläggningstillgång, t.ex. en spis, gäller som riktpunkt, att om den nya anläggningstillgången motsvarar i standard vad som är normalt förekommande vid utbytestillfället, får man anse att man endast vidmakthåller standarden och följaktligen betraktas detta som underhåll.

7. Reservdelar

När en reservdel anskaffas för att ersätta en uttjänt eller obrukbar maskindel, skall reservdelens anskaffningsvärde (oavsett beloppets storlek) kostnadsföras samtidigt som avskrivningsplanen för maskinanläggningar kvarstår oförändrad.

8. Ny-, till- och ombyggnad

Åtgärder som innebär standardförbättringar genom ny- till- och/eller ombyggnad skall bokföras som investeringsutgift. Dock skall endast mellanskillnaden mellan vad som betraktas som värdehöjande och normalt underhåll aktiveras. Här skall ansvarig enhetschef göra en kvalificerad bedömning på storleken av normalt underhåll, t.ex. med hänvisning till gällande underhållsplan. Underlaget för denna bedömning skall biläggas finansieringskalkylen.

Nyasfaltering av gata betraktas som investering om detta medför en ändrad utformning av gatan eller om det kräver en helt ny underbyggnad av gatan före asfaltering. Enbart toppbeläggning är att betrakta som underhåll och skall kostnadsföras det år åtgärden utförts.

Byte av VA-ledningar räknas som investering om man med detta byte höjer ledningens kapacitet. Svenska kommunförbundet rekommenderar att även utbyte av redan avskrivna VA-ledningar skall räknas som investering. Möjligheten att hantera avskrivna ledningar på det sätt som Kommunförbundet förordar är inte praktiskt möjligt, mot bakgrund av hur anläggningsregistren är uppbyggda. Förnyelse av ledningsnät enligt löpande underhållsplan och som inte är kapacitetshöjande, skall enligt branschpraxis (VAV) betraktas som underhållskostnad. Detta överrensstämmer också med hur Karlshamns kommun hanterat och skall hantera förnyelseåtgärder.

I praktiken är det svårt att bedöma *gränsdragningen mellan underhållskostnader och standardförbättrande åtgärder*. Av praktiska skäl är det acceptabelt att standardförbättrande åtgärder delvis ingår i underhållskostnaderna. Detta gäller under förutsättning att det rör sig om mindre belopp samtidigt som det finns kontinuitet i förfarandet. Som mindre belopp räknas kostnad som understiger ½ basbelopp. Väsentlighet och konsekvensprincipen skall följas och vikten av rättvisande redovisning betonas.

9. Avskrivning

På anläggningstillgång, som fortlöpande minskar i värde p.g.a. ålder, nyttjande m.m. skall årligen avskrivning ske med det belopp som svarar mot lämplig avskrivningsplan. En uppdelning av anläggningstillgångar per objekt är därför en förutsättning för rättvisande avskrivningstid och avskrivningsbelopp.

Avskrivningar bör påbörjas vid den tidpunkt en investering tas i bruk. Av praktiska och hanteringsmässiga skäl påbörjar Karlshamns kommun avskrivningen året efter det att investeringsutgiften bokförts.

Avskrivningstiden skall anpassas till tillgångens ekonomiska livslängd. Med *ekonomisk livslängd* menas den tid under vilken en anläggning fortfarande är så effektiv att ett byte eller ett nytt inköp inte är motiverat av ekonomiska skäl. Den ekonomiska livslängden kan för samma tillgångstyp vara olika beroende på t.ex. utnyttjandet av tillgången och beroendet av den tekniska utvecklingen för den specifika verksamheten. Av praktiska skäl är det lämpligt att samma tillgångstyp har lika lång avskrivningstid oavsett i vilken verksamhet den används.

Inget hindrar att olika avskrivningstider används för olika delar av en anläggningstillgång om dessa delars ekonomiska livslängd är olika. Väsentlighetsprincipen bör dock gälla.

En värdestegring av en tillgång är inte någon godtagbar grund för att avbryta eller ändra avskrivningsplanen. Vid oförutsedda och kraftiga värdeminskningar skall engångsnedskrivningar ske med belopp som anses erforderliga enligt god redovisningssed.

10. Immateriella tillgångar

Utgifter för forsknings- och utvecklingsarbete och liknande får tas upp som anläggningstillgång om de beräknas bli av betydande värde för verksamheten under kommande år. Det skall då endast gälla kostnader som är av betydande storlek i förhållande till kommunens totala kostnader, har ett varaktigt värde och att periodiseringen bedöms vara nödvändig för att uppnå en rättvisande resultaträkning. Denna bedömning skall göras av kommundirektören.

11. Inventarier

Som inventarier redovisas anskaffning av inventarier och maskiner. I anskaffningsvärdet skall inräknas alla utgifter, inklusive värdehöjande förbättringar, fram till den tidpunkt då tillgången är färdig att tas i bruk.

11.1 Inventarielista

Ansvarig enhetschef skall årligen (per 31 december) upprätta en speciell lista över samtliga inventarier. Listan skall förvaras på betryggande sätt.

Särskild inventering och förteckning över kommunens datorer skall administreras av datakontoret.

Alla inventarier som klassas som stöldbegärligt skall märkas.

11.2 Inventarier – icke fast utrustning

Till inventarier räknas fordon, maskiner och inventarier för stadigvarande bruk. Vad gäller anskaffning av flera inventarier, med ett naturligt samband, skall anskaffningen avse det samlade anskaffningsvärdet. Detsamma gäller anskaffning som kan anses vara ett led i en större inventarieinvestering.

Utgifter för datorprogram skall i princip alltid kostnadsföras direkt. Detta gäller oavsett om själva datorinköpet betraktas som investering eller inte.

Datorprogram som i väsentlig omfattning specialanpassats eller utvecklats kan dock bokföras som investering under förutsättning att den ekonomiska livslängden överstiger tre år och är av väsentligt värde för verksamheten i framtiden.

Utbildning är inte att betrakta som investeringsutgift (se rubriken ”Immateriella tillgångar”).

Installation av datornät räknas som IT-inventarier.

11.3 Byggnadsinventarier

De delar och tillbehör i en byggnad som är avsedda att direkt tjäna den verksamhet som bedrivs i byggnaden utgör inventarier och skall följa avskrivningsplanen för inventarier. Som exempel på byggnadsinventarier kan nämnas traverser, lyftanordningar, tvättanordningar, pumpar,

kompressorer, speciella värme- och ventilationsanläggningar. Ventilationsanläggningar för byggnadens allmänna funktion räknas inte som byggnadsinventarier utan ingår i byggnadsvärdet.

11.4 Förbättringsutgift i annans fastighet

Vid investering i annans fastighet av värdehöjande slag skall årligen avskrivning ske med belopp som medför jämn fördelning över nyttjandetiden. Avskrivningen bestäms med hänsyn till investeringens ekonomiska livslängd och hyresförhållande. Är fastigheten avsedd att nyttjas under kortare tid än tre år skall förbättringsutgifterna kostnadsföras direkt. Eftersom äganderätten till byggnaden saknas hamnar dessa utgifter under inventarier.

12. Fastigheter

Fastigheter indelas utifrån avskrivningsreglerna i byggnader, markanläggningar och mark.

12.1 Byggnad

Som *byggnad* betraktas förutom hus även likartade konstruktioner med vissa krav på storlek och varaktighet såsom broar, vattentorn m.m. Mindre anläggningar för tillfälligt bruk såsom skjul och anordningar avsedda att förflyttas mellan olika platser är inte byggnader.

Till byggnad hör en rad olika *byggnadstillbehör* såsom

- fast inredning som avbalkningar, ledstänger m. m.
- ledningar för uppvärmning, belysning och luftväxling samt vatten, avlopp och liknande
- sådant som är inmurat eller fast anbringat i väggar, tak och golv
- sådant som avser stadigvarande bruk för byggnaden, dörrar, fönster, spisar sanitära anordningar m.m.

När det gäller *gränsdragningen mot inventarier* utgörs byggnaden av byggnadsstommen med stomkompletteringar och installationer samt till byggnaden hänförlig utrustning som är nödvändig för byggnadens allmänna funktioner. Beträffande byggnadsinventarier se ovan.

När det gäller *genomgripande förändringsarbeten i befintlig byggnad*, som innebär att byggnaden används för annat ändamål än vad som ursprungligen avsetts skall dessa utgifter aktiveras och avskrivas. Detsamma gäller förhållandet vid utbyte av väsentliga delar av en byggnads grundkonstruktion (grund, ytterväggar, bjälklag, takstolar och dylikt).

Pågående anläggningsarbeten rekommenderas inte ingå i avskrivningsunderlaget förrän anläggningen färdigställts. Karlshamns kommun tillämpar av praktiska och hanteringsmässiga skäl aktivering av pågående arbeten. Detta innebär att avskrivning och ränta belastar driftbudgeten året efter arbetena utförts.

12.2 Mark

Den del av fastighetsvärdet som utgör markvärde skall i princip inte avskrivas då mark förutsätts ha en obegränsad livslängd och bestående värde. Om fastigheten förvärvats genom inköp och består av både mark och byggnad rekommenderas att inköpsvärdet inklusive lagfartskostnaden, fördelas på respektive del genom proportionering utifrån taxeringsvärdet.

Karlshamns kommun *tillämpar inte* rekommenderad proportionering eftersom markvärdet vid denna typ av förvärv i de flesta fall är av underordnad betydelse och har ingen påverkan på skatteuttaget över tiden.

Vad gäller Karlshamns kommuns obebyggda markinnehav och förvärv av obebyggd mark görs däremot ingen årlig avskrivning.

12.3 Markanläggningar

Med *markanläggningar* avses på marken uppförda anordningar av permanent natur som

- olika anläggningar som vägar, gator, parkeringsplatser, idrottsplaner, parker och planteringar och dylikt
- vatten och avloppsnät samt brunnar, källare och tunnlar i den mån de inte vid eventuell fastighetstaxering är att hänföra till byggnad

Anskaffningsutgiften för markanläggningar skall särredovisas i anläggningsregistret och avskrivas planerligt. Om det gäller tillfälliga anläggningar med varaktighet under tre år får anskaffningsutgiften kostnadsföras direkt.

I enskilda fall uppstår gränsdragningsproblem mellan de olika rubrikerna: byggnad, byggnadsinventarie, mark och markanläggning. Det väsentligaste är dock att samma principer för klassificering tillämpas över åren så att en analys av utvecklingen underlättas.

Avskrivningstider

Den ekonomiska livslängden utgör grunden för bedömningen av avskrivningstidens längd. De angivna avskrivningstiderna avser maximitider. Avskrivningstiden skall anpassas till den aktuella anläggningens speciella förutsättningar, till exempel verksamhetens art, utnyttjande av tillgången, geografiska förutsättningar, ålder vid förvärvstillfället. Angivna avskrivningstider gäller anskaffningar från år 2001. Anskaffningar gjorda före år 2001 berörs inte av ändrade avskrivningstider.

13. Immateriella tillgångar

5 år

- Utgifter för forsknings- och utvecklingsarbete och liknande. Det skall handla om betydande värde för verksamheten under kommande år och endast gälla kostnader som är av betydande storlek i förhållande till kommunens totala kostnader, har ett varaktigt värde och att periodiseringen bedöms vara nödvändig för att uppnå en rättvisande resultaträkning. Denna bedömning skall göras av kommundirektören.

14. Maskiner och inventarier

14.1 Maskiner

Arbetsmaskiner och större specialverktyg.

10 år

- Ismaskiner, plogar, ishyvlar
- Dressingmaskiner, gödselspridare, markluftare, saltspridare
- Maskinell utrustning, t.ex. pumpar, fläktar, injektorer, traverser
- Slamtorkningsutrustning
- Elektriska motorer
- Vissa maskiner för yttre arbeten, t.ex. väghyvlar, planeringsmaskiner, vältar, traktorgrävmaskiner, hjullastare
- Maskiner för storkök, t.ex. köksmaskiner, spisar, frys- och kylskåp, varmluftsugnar
- Maskinell utrustning, t.ex. rörinredning, pumpar, större kompressorer, skrapor (VA)

5 år

- Mikrovågsugnar
- Gräsklippare
- Transportabel utrustning som svetsningsutrustning, belysningsaggregat, läns-pumpar
- Spel, vågar
- Golvvårdsmaskiner, t.ex. skurmaskiner med vattensugare, kombinationsmaskiner och dylikt
- Vissa maskiner för verkstäder, t.ex. svetsaggregat, elsvets, sprutmålningsaggregat, mindre kompressorer, komprimeringsmaskiner
- Övriga anläggningsmaskiner

14.2 Inventarier

Annan icke fast utrustning än maskiner.

Obegränsad livslängd (ingen avskrivning)

- Konstnärligt utsmyckning: tavlor, skulpturer etc.

10 år

- Kommunikationsutrustning i byggnader, t.ex. televäxel, snabbtelefonanläggningar, telefonsökare
- Möbler och inredningsartiklar, t.ex. stolar, bord, hyllor, diskar, kassa- och arkivskåp, m.m.
- Mätapparater och mätinstrument, t.ex. elektrooptiska totalstationer, avvägningsinstrument, GPS-instrument, vattenmätare
- Musikinstrument, böcker (större nyuppsättning)
- VVS-utrustning
- Distributionsmätare
- El-utrustning
- Annan utrustning, t.ex. automatik-, doserings-, filter- och laboratorieutrustning (VA)
- Utrustning till lekplatser, t.ex. sandlådor, gungor, lekställningar
- Anläggningar för trafiksignaler och belysning

5 år

- Maskiner och apparater för mångfaldigande
- Skolmöbler, gymnastikredskap
- Porslin, glas, bestick, köks- och serveringsredskap m.m.
- Övriga kontorsmaskiner och övrig kontorsutrustning
- Utrustning i AV-centraler, t.ex. inspelnings- och kopieringsutrustning, bandspelare, radio- och TV apparater m.m.
- Inlärningsapparater, handikaphjälpmedel
- Medicinska instrument, vårdutrustning
- Dyrare verktyg och liknande handredskap, t.ex. tryckluftsverktyg
- Alarmeringsutrustning, t.ex. larm och kommunikationsradio
- Sop- och latrinkärl
- Parkeringsautomater
- Övriga instrument för mätning och sotning, stöldsdydd, mattor, gardiner, böcker m.m.

4 år (för nyanskaffning från och med år 2002 gäller 3 års avskrivningstid)

- Persondatorer, IT-inventarier som minidatorer, serverutrustning, kommunikationsutrustning, mobiltelefon, fax, flexmätare

15. Bilar och andra transportmedel

Här ingår motordrivna fordon.

10 år

- Traktorer och truckar
- Större lastbilar och släpfordon, ex. sopmaskin, spolbil, sophämtningsbil

5 år

- Minibussar
- Sopfordon av påhängstyp
- Bilar, t.ex. person, skåp- och mindre lastbilar
- Övriga transportmedel, t.ex. släpvagnar- och kärror, cyklar, skottkärror

16. Fastigheter

16.1 Byggnader

Med byggnad avses hus och likartade konstruktioner såsom broar, vattentorn m.m., d.v.s. uppförd konstruktion med vissa krav på storlek och konstruktion.

33 år

- Förvaltningshus, kontorshus
- Museibygnader, biblioteksbyggnader, konsthallar
- Brandstationer
- Vårdhemsbyggnader och institutioner
- Skolor, gymnastiklokaler, förskolor, fritidsgårdar av bättre kvalitet
- Ålderdomshem, inackorderingshem
- Servicebyggnader av bättre kvalitet (t ex av sten, betong och dylikt) till idrotts-, fritids- och campinganläggningar
- Åskådarläktare av bättre kvalitet, (t ex av sten, betong och dylikt)
- Betongpontoner för småbåtshamnar
- Förrådsbyggnader, magasin av bättre kvalitet, (t ex av sten, betong och dylikt)
- Hantverks- och affärshus
- Bostadshus av sten
- Civilförsvarsanläggningar och skyddsrum
- Vattenverk, vattentorn, avloppsreningsverk

20 år

- Pumpstationer
- Fritidsanläggningar, friluftsgårdar, motionsgårdar, fritidsstugor, campingplatser, golfbanor, simhallar, sporthallar, ishallar, ridhallar och stall, bassängbad, enklare åskådarläktare
- Bekvämlighetsinrättningar, t.ex. urinoarer, toaletter
- Friidrottsbanor, minigolfanläggningar, konstfrysta isbanor
- Servicebyggnader av enklare kvalitet till idrotts-, fritids- och campinganläggningar
- Industribyggnader, storkök, centralvärmeanläggningar, laboratoriebyggnader

- Verkstäder, t.ex. reparations- och snickeriverkstäder
- Garagebyggnader
- Förrådsbyggnader och magasin av enklare kvalitet
- Provisoriska och temporära byggnader, barnstugor av enklare kvalitet, temporära åldringsbostäder
- Färjepirer, färjeramper med klaffbryggor samt passagerargångar
- Bostadshus av trä
- Sorteringsanläggningar, ex. miljöstationer av bättre kvalitet

10 år

- Kiosker, paviljonger, baracker
- Strandanläggningar, t.ex. pontoner, hopptorn av trä
- Bevattningsanläggningar
- Sorteringsanläggningar, ex miljöstationer av enklare typ

16.2 Förbättringsutgift på annans fastighet

Avskrivningstiden bestäms med hänsyn till investeringens ekonomiska livslängd och hyresförhållande. Är fastigheten avsedd att nyttjas under kortare tid än tre år skall förbättringsutgifterna kostnadsföras direkt.

16.3 Mark

Obegränsad livslängd (ingen avskrivning)

- Obebyggd mark
- Naturresevat, kulturresevat och därpå uppförda byggnader som är k-märkta eller motsvarande
- Annan mark, t.ex. tomträttsmark, skogsmark
- Exploateringsmark. Vad gäller exploaterad mark som inte kan avyttras (t.ex. på grund av läge, efterfrågan etc.), skall bedömning göras huruvida eventuella markanläggningar bör avskrivas helt eller delvis.

16.4 Markanläggningar

33 år

- Vatten- och avloppsledningar
- Gator, vägar, broar, trafikleder, planer, lek- och parkanläggningar, naturparker

- Offentliga belysningsanläggningar för gator, vägar och allmänna platser, t.ex. nät, jordkabel och friledning, stolpar, armaturer, trafikmärkesbelysning
- Kajer och bryggor av betong, sten och dylikt

20 år

- Industrispår, parkeringsplatser, idrottsplaner, motionsspår, planteringar, inhägnader m.m.
- Brunnar, upplagsplatser
- Kajer och bryggor av trä eller annat mindre varaktigt material

10 år

- Belysning av motionsspår, trafikmärken etc.
- Bad- och båtplatsutrustning, t.ex. flytbryggor och dylikt

Flödesschema vid anskaffning

